

Nas je zanimala zamjena za tuđi *re*, kad biva složen s kojom našom riječju i znači ponavljanje ili preinačivanje. Zamjene, dakle, ima. Pa kad u sustavu postoji put jezičnoga stvaranja, zašto ga ne bismo nasljeđovali? Čemu da unosimo tuđinske elemente, gdje se možemo poslužiti rođenim?

Dakle, kad nam zatreba da govorimo o čijem *ponovnom izboru*, reći ćemo upravo tako ili ćemo govoriti o njegovu *preizboru*;

kad hoćemo istaći, da će se što *ponovo izabrati* — reći ćemo tako ili: *preizabrati*; na isti ćemo način reći i *ponovna izbornost* ili *preizbornost*, *ponovno izabran* ili *preizabran*, nikako ne: *reizbor* i t. sl.

Da bude potpunije, označit ću još i izgovor: *preizbor*, *preizbornost*, (ili mlade: *preizbornost*, kao *poniznost*: *poniznost*, v. u Vuka!), *preizabrān*, *preizabrati*.

Krunoslav Pranjić

O S V R T I

MIRKO CEROVAC: JEZIČNI SAVJETNIK ZA UREDSKE KADROVE, Zagreb 1958., str. 247.

Nedavno je izišla iz štampe praktična gramatika, pravopis i stilistika poslovnog jezika pod gornjim nazivom, a u izdanju zagrebačke Birotehnike, zavoda za organizaciju i unapređenje uredskog poslovanja. U toj je knjizi prof. Mirko Cerovac, pručavajući dulje vremena jezik poslovne proze, primijenio jezičnu teoriju na poseban ogranak književnog jezika, na t. zv. poslovni jezik. Poznato je, da poslovni jezik ima svoje posebne značajke i posebna prava, ali ipak nikako mu se ne smije dopustiti, da se ogrešuje o gramatičku i pravopisnu pravilnost. Stoga je bila korisna misao, da se priredi i izda ova knjiga, koja uz opća gramatička, pravopisna i stilistička pravila daje i specijalne savjete za poslovne pismene sastave, pa može tako odlično poslužiti za podizanje jezične kulture u poslovnim krugovima.

Osnovna je značajka poslovnog jezika kratkoća i određenost izražavanja. Poslovni čovjek nema vremena za široko pričanje, a i sve, što on govori i piše, mora biti jasno i određeno. Zbog te težnje za kratkoćom stil mu je često težak, zbijen, a zbog težnje za određenošću često mu je i štur i opor. Autor Jezičnog savjetnika za uredske kadrove potrudio se, da na što lakši i pristupačniji način pomogne takvom poslovnom čovjeku, da bi mu jezik bio što pravilniji, što jasniji i što čistiji. Poznavanje pravopisa i gramatike samo je polazna toč-

ka, od koje autor vodi pisca prema stilistici i praktičnom savjetovanju, kako nastaje poslovni dopis. Pri tom svemu autor ostaje vjeran narodnoj frazi i oslanjajući se o nju želi popraviti poslovni izraz, koji se često razvio na nenarodnoj podlozi ili je otišao u pretjeranu kliširanost.

Gramatika i pravopisna građa prikazana je u glavnim linijama, bez nepotrebnog detaljiranja, uvijek s posebnim osvrtom na potrebe poslovnog jezika. U stilističkom dijelu vrlo je poučno za poslovnog čovjeka, što autor ne daje samo pogrešan ili samo pravilan tekst, nego oba teksta usporedo, tako da čitalac nije samo pasivni primalac gotovih spoznaja, nego u neku ruku pratilac i subesjednik autorov, koji u razgovoru čuje argumente za jednu tezu i protiv druge teze. Na kraju knjige dodan je i dosta opsežan pravopisni rječnik, koji je sastavljen s osobitim obzirom na poslovni jezik, tako da je na razmjerno malom prostoru ove knjige pruženo čitaocu mnogo korisnih i praktičnih savjeta.

Sva ta pravopisna, gramatička i stilistička građa prikazana je pouzdano, bez zastrašivanja i pogrešaka. premda, dakako, već po samoj naravi posla ima kadšto i oznake autorova ličnog jezičnog osjećanja. Cerovčev Jezični savjetnik rezultat je dugogodišnjeg autorova iskustva, stečena radom među poslovnim svijetom, primjeri i problemi, koje on donosi i obrađuje, nisu teoretski i izmišljeni, nego su potekli iz svakidašnje poslovne prakse. Stoga je ta Cerovčeva knjiga koristan priručnik za naše poslovne kadrove, pa bi trebalo da je pročita svaki po-

slovni čovjek, koji za radnim stolom piše poslovne dopise, izvještaje, prijedloge i pounude. Ne bi smjelo biti ureda, koji u svojim prostorijama ne bi imao ovaj praktični priručnik hrvatskoga ili srpskoga poslovnog jezika, a i svaki dopisnik morao bi ga imati na svojem radnom stolu i kod kuće.

Bilo bi korisno, kad bi i ostale struke priredile takve jezične priručnike za svoje specijalne potrebe. Jer poznato je, da u općim gramatikama hrvatskoga ili srpskoga književnog jezika ne mogu naći sve potrebne savjete za svoj specijalan način izražavanja. U takvim posebnim priručnicima naprotiv može se ulaziti u sve osobitosti pojedine struke, pa onda i njeni pripadnici osjećaju neposredniju korist od takva specijalizirana priručnika.

Ljudevit Jonke

JOS O PISANJU TUĐIH IMENA

Povodom članka »O pisanju tuđih imena« u 3. broju Jezika želio bih iznijeti još jedan slučaj iz prakse.

U jednom našem dnevnom listu priopćene su informacije o knjizi, koja je pobudila veliku pažnju u Americi i postala tamo bestseller. Zanimala me je ta knjiga i htio sam je nabaviti, no kako je naslov knjige i ime autora bilo pisano samo »fonetskim« pravopisom, a ja sam trebao knjigu naručiti u inozemstvu, bilo je jasno, da nitko na svijetu ne bi mogao odgonetnuti ni pravo ime pisca ni naslov djela.

Obratio sam se stoga uredništvu toga dnevnika s molbom, da mi priopći, kako se u originalu zove djelo i koje je ime pisca. Nakon dosta vremena dobio sam dopis od inozemnog dopisnika našeg lista, kojim mi je, vrlo učtivo, priopćio ime pisca i naslov knjige. Iz toga slijedi, da ni samo uredništvo dnevnika nije znalo, kako se to piše, nego se moralo obratiti na dopisnika. Zahvalio sam na susretljivosti, ali je jasno, do kakvih teškoća i suvišnog dopisivanja dolazi, kad dnevnik ne postupa po novosadskim zaključcima i ne navodi originalni način pisanja stranih imena i djela.

Dr. Milovan Zoričić

PREDAVANJA U HRVATSKOM FILOLOŠKOM DRUŠTVU

O aktivnosti Hrvatskog filološkog društva malo se piše i u dnevnoj i u stručnoj štampi. A ipak je ona prilično znatna i značajna. Tu su u prvom redu časopisi: »Umjetnost riječi«, »Filologija« i »Jezik«, ali tu su i naučna i stručna predavanja i referati s diskusijama. Podatke vadim iz tajničkog izvještaja na godišnjoj skupštini 16. veljače 1958., kako ih je prikupio dotadašnji tajnik dr. Veljko Gortan.

Na redovitim mjesečnim sastancima svakog prvog četvrtka u mjesecu održana su god. 1957. i u početku 1958. ova predavanja i referati:

Hraste, Hamm, Jonke: Referat o novom pravopisu uz javnu diskusiju,

Fran Petre: O ekspresionizmu,

Milan Ratković: Tito Brezovački, o godišnjici,

Mate Hraste: Govor Zadra i okolice,

Tvrtko Čubelić: Problemi nastave hrvatskog ili srpskog jezika i književnosti,

Redakcija »Umjetnosti riječi«: Referat o časopisu i javna diskusija o njemu,

Rikard Simeon: Poezija Frana Alfirevića.

U sekciji za teoriju književnosti i metodologiju književne povijesti održana su u istom razdoblju ova predavanja i referati:

Frangeš: Subjektivne i objektivne crte u stilu Šenoina Karamfila s pjesnikova groba,

Čale: Stilistička metoda Dámasa Alonsa,

Tedeschi: Croceov prikaz Dantea, Shakespeara i Goethea,

Job: Metodologija opće književnosti,

Frangeš: Benedetto Croce,

Škreb: Stilovi i stilski kompleksi,

Engelsfeld: Interpretacija Krležine Barake Pet Be,

Kapetanić-Kogoj: Postanak i razvitak komparativne književnosti,

Škreb: Problem definicije evropske romantike na osnovu referata o djelu Juliusa Petersena »Die Wesensbestimmung der deutschen Romantik«.

I lingvistička sekcija obrađivala je domaće i strane probleme, pa su održana ova predavanja i referati: